

Helse, miljø og sikkerhet i reindrift

Reindrifftsseminar 2023, Mosjøen.

HMS-rådgiver Johan M. Stenfjell

Dagens presentasjon

- Aktiviteter i HMS i reindrift 2022-2023
- Presentasjon av resultater og funn i kartleggingsrapporten
- Innhold i en HMS- tjeneste for reindriftnæringen

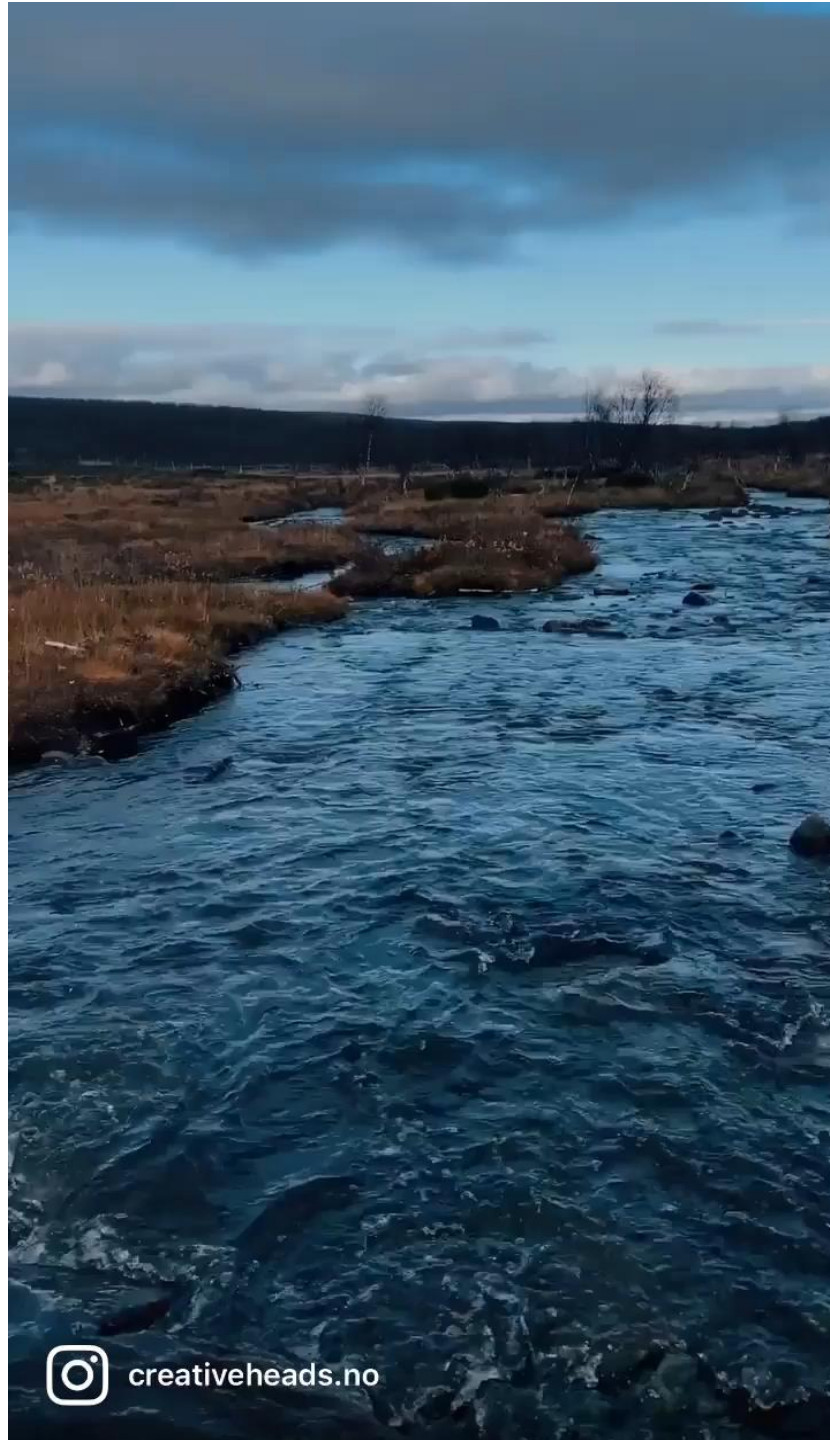

Aktiviteter i 2022

Filming til HMS-kurs – ATV-sikkerhet

 [creativeheads.no](https://www.instagram.com/creativeheads.no)

Aktiviteter i 2022

- **Førstehjelpskurs**
  - Stor etterspørsel etter førstehjelpskurs i kartleggingen.
  - Utviklet førstehjelpskurs til næringen.
  - Pilot: 4.-5. desember 2021/ 20-21 august 2022 på Røros. Paul B. Jåma
  - Nye førstehjelpsinstruktører har fått innføring i konseptet.
  - Sametinget har gitt støtte til å holde flere kurs.

Førstehjelpskurs Grane

- 21-22 august 2023
- Instruktører Lena Kroik og Lena Fjällgren
- 12 deltakere fra Jillen-Njaarke, Voengelh Njaarke og Byrkije.

«Et kurs av og for reindriffta»

Kursinnhold

- 14-timers kurs over to dager
- Undersøkelsesmetodikk OSAT-BLÅST
- HLR og bruk av hjertestarter
- Bruk av improvisert utstyr
- Praktisk case-trening

Hei,
Velkommen til Overvinne!

Hvordan har du det?

Ikke bra Veldig bra!

Vis utvidet rapportering >

Lagre

BEHANDLINGSPROGRAM
Niva 1: Om Overvinne

0% [Se programoversikt](#) Start

VIDEOKONSULTASJON
Ingen planlagte avtaler

Det gjenstår 2 gratis timer [Book time](#)

Ditt behandlingsprogram

Start

TEMA 1: OM OVERVINNE

Kapittel 1: Hvordan denne appen kan hjelpe? 0%

Kapittel 2: Bli kjent med Overvinne app

TEMA 2: EN GOD BEGYNNELSE

Kapittel 3: Hva gjør at du sliter 0%

Kapittel 4: Hvordan bli villig til endring?

OPPMERKSOMHET OG GODE MÅL 0%

og følelsesregulering

for å nå sine mål

Overvinne – psykolog i lomma

- Etterspørres et lavterskeltilbud rettet mot psykisk helse.
- Digitalt psykologisk behandlingsprogram som består av en app med selvhjelpsverktøy, veiledning og råd.
- Prøveprosjekt til desember 2023 med fri tilgang for reindrifta
- Arrangert webinarer og publisert artikler i samarbeid med Overvinne

HMS i reindrifta
26. apr. · 🌐

Hei. Her kommer en ny artikkel som vi publiserer i samarbeid med Overvinne. Temaet denne gangen er hvordan håndtere angst. Les gjerne denne, mye å lære her 😊

overvinne.no
7 tips for å håndtere angst

HMS i reindrifta har opprettet et nettarrangement.
12. mai · 🌐

MA. 22. MAI
"Å dra i samme retning"
Teamarbeid i reindrift

☆ Interessert

HMS i reindrifta har opprettet et nettarrangement.
27. feb. · 🌐

MA. 6. MAR.
Fagwebinar: Stødig i stormen – samhold, hu...

☆ Interessert

Per Anders og 75 venner

Skredwebinar

- I april ble det avholdt skredwebinar for reindriftra.
- Solveig Kosberg fra Snøskredvarslingen i NVE og Aslak Niilas Eira fra Gielas reinbeitedistrikt delte av sin kunnskap om skred og reindriftra i skredutsatt terreng.

HMS i reindriftra har opprettet et nettarrangement.

3. apr. · 🌐

TI. 18. APR.

Skredwebinar for reindriftra

Nettarrangement

Innsikt ikke tilgjengelig ⓘ

[Frem et innlegg](#)

ATV-sikkerhetskurs

- 24-25 august i Meldal, Sør-Trøndelag
- Reindriftingsungdom i Trøndelag
- Jordet ATV-support
- Dokumentert opplæring
- Kursene fremover åpen for alle.

Kartleggingsrapport

- Holdninger til HMS
- Sikkerhet og fysisk arbeidsmiljø
- Ulykker med personskade
- Psykisk stress

Varresvuotta, birás ja oaggásvuotta ællosujton. Guoradallama báhtusa ællobarggijs

Healsoe, byjrese jih tjirkeme báatsosne. Maam lea goerehtimmie báatsoeburrijste gaavneme

Dearvvašvuotta, biras ja sihkkarvuotta boazodoalus. Bohtosat boazobargiid jearahallamis

Helse, miljø og sikkerhet i reindrift. Funn fra kartlegging blant reindrifutøvere

Anna Kristine Sokki Bongo
Johan Martin Stenfjell
Brit Logstein

Holdninger til HMS

- **De fleste reindriftsutøvere er positiv og engasjert i HMS**
- 96% mener at HMS er viktig for å ta vare på liv og helse og at det er nødvendig med større fokus på HMS.
- 56% mener HMS arbeidet er forenelig med samiske skikker og tradisjoner og 24 % er uenig.
- 43% mener det kan føre til mer statlig regulering.
- Stor interesse for bedriftshelsetjeneste. 58% sier de hadde benyttet seg av et slikt tilbud.

Sikkerhet og fysisk arbeidsmiljø

- **Risikovurdering:**

- Krysse usikker is 91%- Høy risiko
- Bruk av snøscooter og ATV under dårlig sikt og føreforhold 71% og 75% - Høy risiko
- Arbeid med rein i kverna/sil (gjerdeanlegg) 51% - Høy risiko
- Dårlig vær, føreforhold og uforutsigbare endringer øker risiko for ulykker
- Lange og intensive arbeidsøkter, lite mat og søvn øker risiko for ulykker

- Sikkerhetstenking er godt integrert i reindrifsfaglig praksis

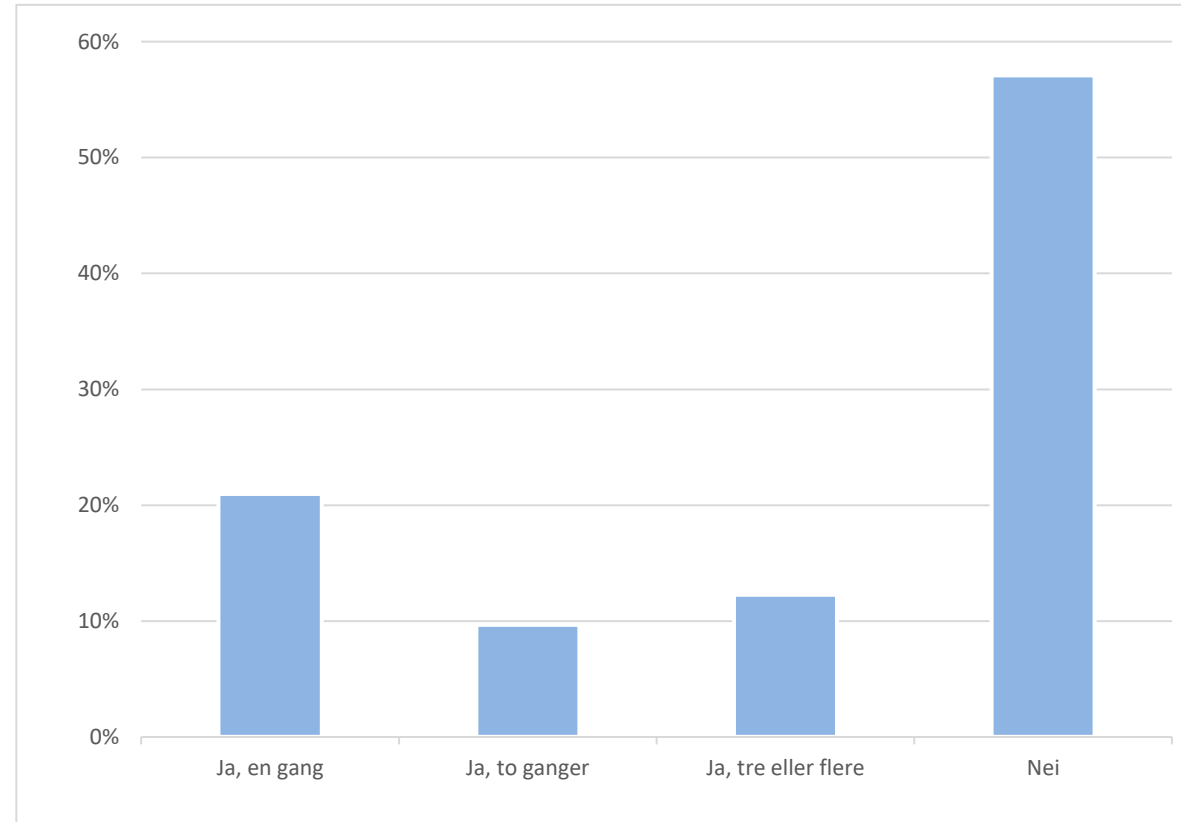
- **Reindrifutøvernes forslag til forbedring**

- Endring av rammevilkårene (mer ro og tid til å gjøre jobben)
- Avløserordning
- Bedriftshelsetjeneste
- Økt kunnskap om HMS og krisehåndtering
- Egnede utstyr og hjelpemidler

Ulykker med personskader i reindriften

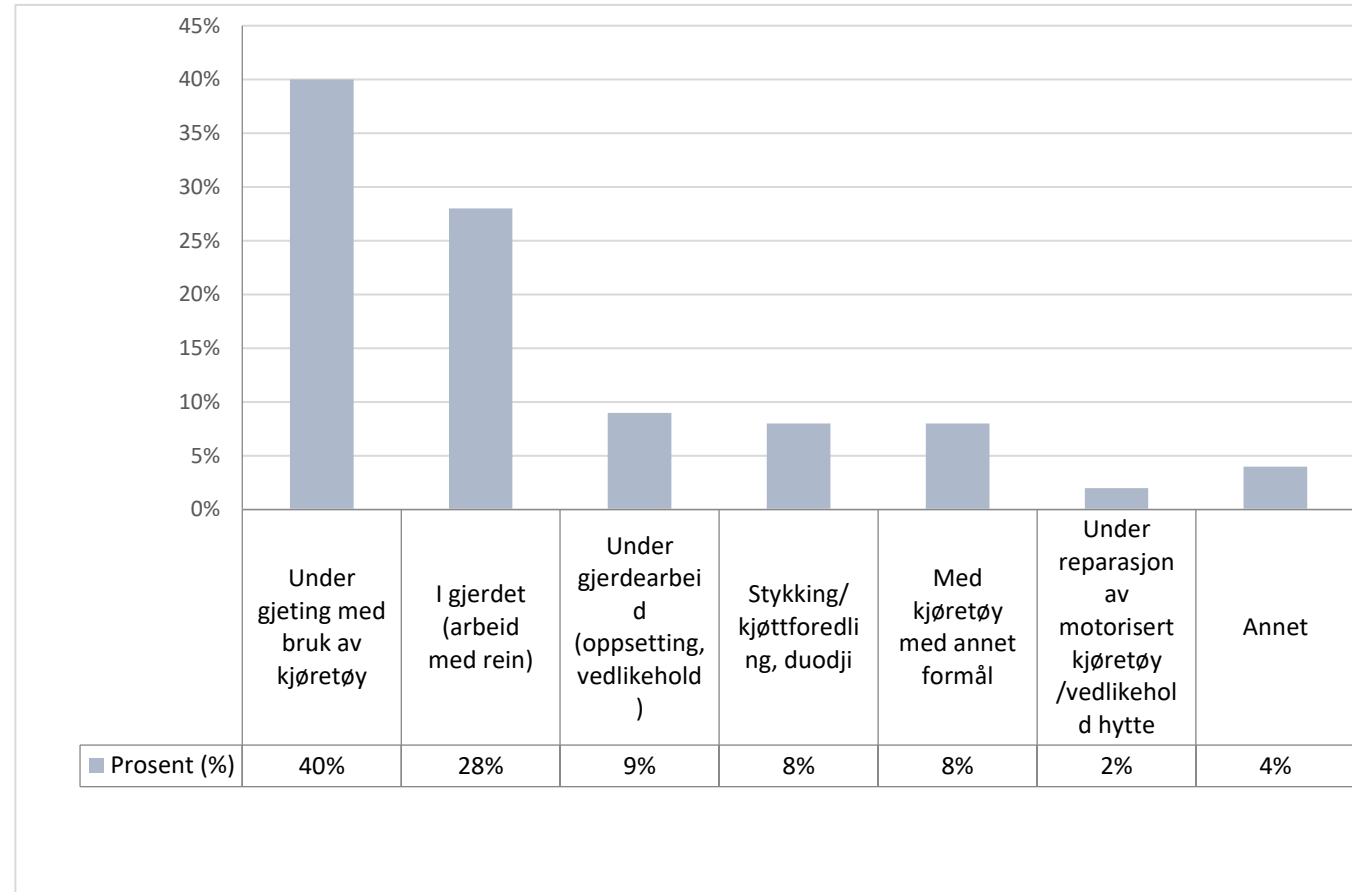
- 43 % svarer at de én eller flere ganger har vært utsatt for en ulykke med personskade de siste 5 år.
- 12 % hadde opplevd dette tre ganger eller flere.

Ulykker med personskader i reindriffta

- Type arbeidssituasjon
- 48 % av ulykkene skjedde med bruk av motorkjøretøy.
- Snøscooter er involvert i flest ulykker.
- 28 % av ulykkene skjedde under arbeid med rein i gjerdet.
- Halvparten av ulykkene skjer mellom september og desember.

Psykisk stress

- **Tre dominerende belastninger** (Beregnet ut fra tabell i rapport og frisvar)
  - Rovvilt/ rovvilt forvaltning 97 % -belastning i stor grad eller noen grad
  - Arealinngrep 96 % - belastning i stor grad eller noen grad
  - Forvaltning av reindrif og lov- og regelverk 85 % og 86% - belastning i stor grad eller noen grad
  - Andre belastninger: Beiteforhold, konflikter internt i næringen og med andre næringer/ interesser, diskriminering pga. kjønn, klimaendringer, negativ omtale i media og sosiale medier
- **Belastningene beskrives som**
  - Uforutsigbarhet, forskjellsbehandling og utydighet i møte med forvaltningen. Dette vanskeliggjør blant annet planlegging av egen drift.
  - Bli ikke hørt og trodd på, deres fagkunnskap tas ikke med i vurderinger og beslutninger.
  - Rovvilt medfører økonomisk tap og innskrenker beiteland. Vanskelig å få fellingstillatelse.
  - Arealinngrep medfører tap av beiteland og stadig omstillinger. Forstyrrelser som følge av inngrep skaper bekymring for dyrevelferden

HMS-tjeneste

- HMS- tjenesten skal tilby kurs og veiledning for distrikter, siida og enkeltutøvere.
- Førstehjelpskurs utviklet for næringen.
- HMS-kurs.
  - Risikovurdering, brannvern, verneutstyr, psykososialt arbeidsmiljø, skred, is, ergonomi og trening.
- Veiledning og temadager i velferdsordninger.
- Arrangere fagdager og tilby rådgiving om psykisk helse og psykososialt arbeidsmiljø.
  - Lavterskeltilbud i psykisk helse (f. eks appen Overvinne)

HMS-tjeneste

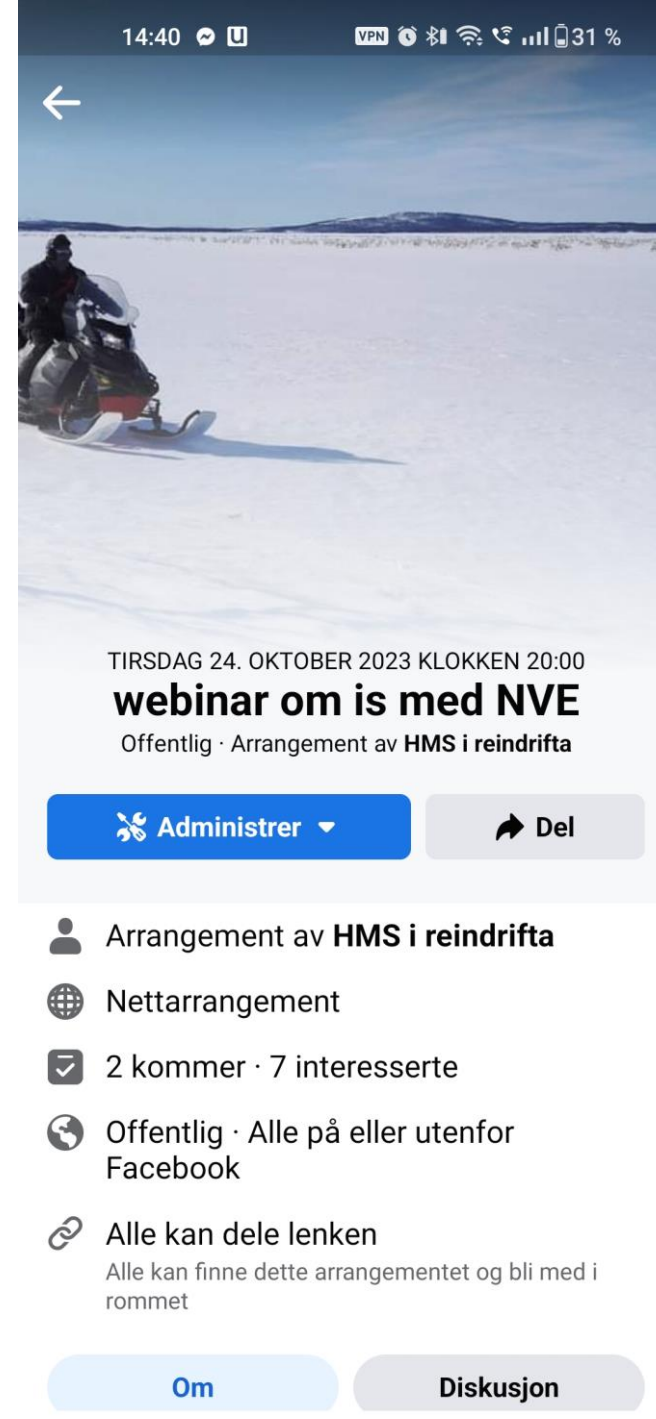
- Bistå i kartlegging av arbeidsmiljøet. Bidra med å finne løsninger på arbeidsrelaterte utfordringer.
- Reindriftsutøverne tilbys frivillig helsekontroll hos bedriftshelsetjeneste.
- Bistå ved kriser med veiledning eller henvisning til rett instans.
- Samarbeid med andre lands HMS-satsing innenfor reindrift.

Kommende aktiviteter

- Is-webinar med NVE 24 oktober kl 20:00

14:40 VPN 31%

←

TIRSDAG 24. OKTOBER 2023 KLOKKEN 20:00
webinar om is med NVE
Offentlig · Arrangement av HMS i reindriftn

Administrer ▾ Del

👤 Arrangement av HMS i reindriftn

🌐 Nettarrangement

✓ 2 kommer · 7 interesserte

🌐 Offentlig · Alle på eller utenfor Facebook

🔗 Alle kan dele lenken
Alle kan finne dette arrangementet og bli med i rommet

Om Diskusjon

**Spørsmål?
Gyhtjelassh?
Gažaldagat ?**

**Takk for meg!
Gæjhtoe mov åvteste!
Giitu mu ovddas!**